

Str. David Ferenc, nr. 10/5,
Cluj Napoca, jud. Cluj, 400102
Tel/fax: 0264 599 204
info@ecoruralis.ro
www.ecoruralis.ro

Țăranii, polenizatorii și agroecologia

Despre Eco Ruralis și identitatea țăranilor

Eco Ruralis este o asociație de țărânci și țărani, care funcționează la nivel național, având aproape 20 000 de membri (respectiv 19 868 membri dintre care mai mult de 60% sunt femei și mai puțin de 40% sunt bărbați), provenind din toate județele țării. Asociația a fost înființată în anul 2009 și reprezintă interesele și drepturile țăranilor, micilor producători și persoanelor care lucrează în mediul rural în România.

Suntem o asociație de țărani și țărânci, implicați în producția de hrană prin agricultură de subzistență și semisubzistență, diversificată și bazată pe principiile agroecologiei.

Am luat inițiativa înființării asociației Eco Ruralis în anul 2009, din convingerea că împreună ne putem reprezenta propriile drepturi și nevoi și că agricultura țărănească este modelul ideal de agricultură în România. Viziunea asociației include dreptul la semințe, dreptul la pământ și acces la piață, precum și dreptul de a lua parte la realizarea și deciderea politicilor publice din agricultură și alimentație.

Țăranii și țărâncile sunt persoane care au legătură directă cu pământul, lucrează pământul pentru producția de hrană, locuiesc în mediul rural și sunt parte integrantă a satelor în care trăiesc în bună vecinătate cu ceilalți locuitori, iar exploatațiile lor agricole sunt de dimensiuni mici și mijlocii, rezonabile, fără a acapara resursele vecinilor. În România, cei care pot fi numiți țărani au gospodării medii de 2 până la 4 hectare, ajungând până la 100 de hectare, în funcție de regiune, relief, densitatea populației și disponibilitatea terenurilor agricole. În Eco Ruralis este o limită admisă pentru membri de 100 de hectare, majoritatea lucrând terenuri de până la 10 hectare.

Eco Ruralis a participat la procesul de negociere a *Declarației ONU pentru Drepturile Țăranilor, Țărâncilor și a altor persoane care lucrează în mediul rural*¹, adoptată în Consiliul pentru Drepturile Omului din Geneva și ulterior în Adunarea Generală ONU din New York în 2018. Prin această Declarație se definește la nivel global identitatea țăranilor precum și drepturi specifice ale acestora. Pentru noi, identitatea de țăran și țărâncă este fundamentală pentru a stabili diferența dintre cele două sisteme dominante în agricultură – cel țărănesc și cel industrial. Totodată, promovându-ne identitatea țărănească ne dorim să restabilim demnitatea acestei categorii sociale discriminate și marginalizate de politicile publice și să ne motivăm să devenim acel stâlp de susținere în sistemul agricol și alimentar de care România are nevoie. Prin acțiunile noastre vrem să facem pași decisivi pentru ca societatea să recunoască rolul nostru complex și contribuția noastră majoră la securitatea alimentară și la protejarea resurselor naturale.

¹ <https://digitallibrary.un.org/record/1650694?ln=en>

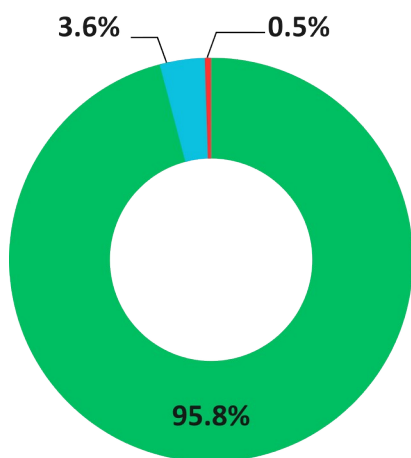
Cât de importanți sunt țăranii în agricultura din România?

Conform recensământului agricol din 2020², în România există un număr total de aproape 2,9 milioane de exploatații sau gospodării agricole, care lucrează o suprafață totală de aproape 12,8 milioane de hectare de teren agricol. Dintre aceștia aproape 96% lucrează terenuri mai mici de 10 hectare iar 99,4% lucrează terenuri mai mici de 100 de hectare. Doar 0,56% lucrează terenuri mai mari de 100 de hectare – aceștia fiind fermierii industriali. Asta înseamnă că țăranii și micii producători reprezintă majoritatea covârșitoare a persoanelor care sunt active în agricultură. Mai jos vă prezentăm datele statistice structurate pe dimensiunea exploatațiilor și numărul de hectare alocate principalelor tipuri de agricultori.

Dimensiune exploatație / gospodărie	Nr. hectare	%	Nr. agricultori	%
0 – 9,9 ha	4 004 290	31,3%	2 723 090	95,8%
10 – 99,9 ha	2 653 680	20,7%	102 400	3,6%
> 100 ha	6 104 850	47,8%	16 010	0,5%
Total	12 762 820		2 841 500	

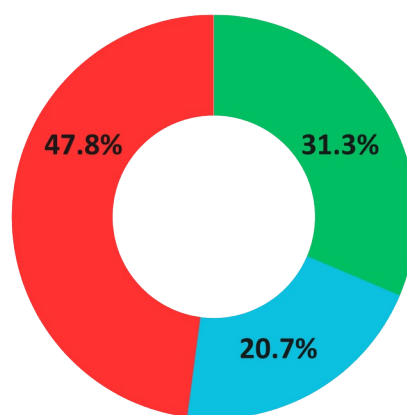
Suprafața agricolă lucrată de țărani și de industrie în România.
Sursa: Eurostat (2020)³

Oameni

- țărani și mici producători (0 - 9.9 ha)
- producători mici și mijlocii (10 - 99.9 ha)
- fermieri și companii industriale (> 100 ha)

Terenuri agricole

- exploatații țărănești (0 - 9.9 ha)
- exploatații mici și mijlocii (10 - 99.9 ha)
- exploatații industriale (> 100 ha)

Numărul țăranilor este mult mai mare decât datele statistice referitoare la numărul exploatațiilor agricole, acesta nefiind cuantificat în mod clar de autorități. Luând în considerare că într-o gospodărie / exploatație există una sau mai multe persoane și că 46% din populația României trăiește în mediul rural, putem afirma cu încredere că în România există cel puțin 5 milioane de țărani și țăranici, un număr semnificativ atât la nivel național cât și european.

² https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/rga_2020r.pdf

³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EF_M_FARMLG_custom_6562704/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=182de566-93d0-4d11-8da5-fbca736fe59d

De reținut că în România se află 31,8% din totalul de ferme din Uniunea Europeană^{4 5}, ceea ce face ca România să aibă cel mai mare număr de exploatații agricole și mai ales cel mai mare număr de țărani din UE.

Drepturile țăranilor în relația cu polenizatorii

Țăranii sunt aliați și prieteni ai albinelor și tuturor celorlalți polenizatori sălbatici. De-a lungul secolelor, țăranii au învățat să conviețuiască și să lucreze cu albinele și cu găzele, prin practici durabile tradiționale. Un țăran înțelept apreciază valoarea acestora și faptul că depindem de munca lor pentru a produce an de an hrană în grădinile și pe câmpurile noastre. Sănătatea mediului și a resurselor naturale este și sănătatea țăranilor și a muncitorilor agricoli.

Considerăm că polenizatorii sunt atât forme de viață integrate în mediu și în ecologie, cât și resurse naturale, de care țăranii au nevoie pentru a supraviețui, pentru a produce hrană și pentru a menține echilibrul ecologic al naturii. Polenizatorii sunt un mijloc sau un instrument de producție a culturilor destinate hranei atât domestice cât și sălbatice (legume, fructe, cereale, plante medicinale, flori), polenizatorii asigurând reproducția plantelor ca formă de viață. Fără polenizatori agricultura și securitatea alimentară nu are viitor.

Din cauza industrializării agriculturii, practicile tradiționale au avut de suferit, precum și polenizatorii odată cu acestea. Datorită sărăciei în care se află țăranii, se întâmplă un fenomen bipolar. Pe de o parte țăranii au menținut practici tradiționale ne-chimice, care asigură un mediu de producție sănătos și un habitat prietenos pentru polenizatori. Pe de altă parte, datorită promovării agresive a industriei chimice în mediul rural, fără consultanță și educație de specialitate, unii țărani folosesc substanțe chimice fără a cunoaște tehnologia de aplicare și efectele asupra sănătății lor și asupra mediului. Nu idealizăm munca precară, ne dorim ca practicile țărănești să evolueze odată cu avansul tehnologic, însă după principii democratice și ecologice, care să nu lase în urmă țăranii și natura intoxicată cu substanțe chimice periculoase.

Țăranii au dreptul să participe și să ia decizii pentru gestionarea și folosirea acestor resurse naturale. Țăranii au totodată obligația de a proteja resursele naturale și de a le folosi prin practici prietenoase cu mediul pentru a fi cât mai durabile, încât să se bucure de ele generațiile viitoare.

Statele au obligația să ia măsuri pentru a se asigura că orice exploatare care afectează resursele naturale, pe care țăranii le dețin sau le utilizează în mod tradițional, nu afectează sănătatea acestora. Statele trebuie să se asigure că previn riscurile ce derivă din tehnologii, substanțe chimice și practici agricole industriale, inclusiv prin interzicerea și restricționarea utilizării acestora. Statele sunt obligate să consulte țăranii pentru a proteja drepturile și interesele acestora.

Drepturi relevante ale țăranilor în relație cu polenizatorii și agroecologia – extrase din Declarația ONU pentru drepturile țăranilor, țăranilor și a altor persoane care lucrează în mediul rural:

Art. 5: Drepturile la resursele naturale și dreptul la dezvoltare

“Țăranii și alte persoane care lucrează în zonele rurale au dreptul să aibă acces la resursele naturale din comunitatea lor de care au nevoie pentru a se bucura de condiții de viață adecvate, și să le utilizeze într-un mod durabil.”

⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/SEPDF/cache/73319.pdf>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020SC0391>

Art. 14: Dreptul la securitate și sănătate la locul de muncă

“Țăranii și alte persoane care lucrează în zonele rurale au dreptul să nu folosească sau să fie expuși la substanțe periculoase sau substanțe chimice toxice, inclusiv agrochimice sau poluanți agricoli sau industriali.”

Art. 15: Dreptul la suveranitatea alimentară și dreptul la hrană

“Țăranii și alte persoane care lucrează în mediul rural au dreptul de a-și determina propriile sisteme alimentare și agricole, recunoscute de multe state și regiuni drept dreptul la suveranitate alimentară. Aceasta include dreptul de a participa la procesele de luare a deciziilor privind politica alimentară și agricultură și dreptul la alimente sănătoase și suficiente produse prin metode ecologice și durabile care respectă culturile lor.”

Art. 16: Dreptul la un venit și un trai decent și la mijloacele de producție

“Țăranii și alte persoane care lucrează în zonele rurale au dreptul la un nivel de trai adecvat pentru ei și familiile lor și pentru a facilita accesul la mijloacele de producție necesare realizării acestora, inclusiv instrumente de producție, asistență tehnică, credit, asigurare și altele servicii financiare. De asemenea, aceștia au dreptul de a practica liber, individual și / sau colectiv, în asocieri cu alții sau în cadrul unei comunități, metode tradiționale de agricultură, pescuit, creșterea animalelor și silvicultură și să dezvolte sisteme de comercializare comunitare.”

Art. 18: Dreptul la un mediu sigur, curat și sănătos

“Țăranii și alte persoane care lucrează în mediul rural au dreptul la conservarea și protecția mediului și a capacității productive a pământurilor lor, precum și la resursele pe care le folosesc și le gestionează.”

Art. 19: Dreptul la semințe

“1. Țăranii și alte persoane care lucrează în zonele rurale au dreptul la semințe, în conformitate cu articolul 28 din prezenta declarație, inclusiv:

- (a) Dreptul la protecția cunoștințelor tradiționale referitoare la resursele genetice ale plantelor pentru alimente și agricultură;*
- (b) Dreptul de a participa în mod echitabil la împărtășirea beneficiilor care decurg din utilizarea resurselor genetice vegetale pentru alimente și agricultură;*
- (c) Dreptul de a participa la luarea deciziilor cu privire la aspectele legate de conservarea și utilizarea durabilă a resurselor genetice vegetale pentru alimente și agricultură;*
- (d) Dreptul de a păstra, utiliza, schimba și vinde semințele sau materialul de înmulțire salvate în fermă.*

2. Țăranii și alte persoane care lucrează în mediul rural au dreptul de a-și menține, controla, proteja și dezvolta propriile semințe și cunoștințele tradiționale.”

Art. 20: Dreptul la diversitatea biologică

“Statele vor lua măsurile corespunzătoare, în conformitate cu obligațiile lor internaționale relevante, pentru a preveni epuizarea și pentru a asigura conservarea și utilizarea durabilă a

biodiversității, pentru a promova și proteja deplina desfășurare a drepturilor țăranilor și a altor persoane care lucrează în mediul rural.”

Art. 23: Dreptul la sănătate

“Țăranii și alte persoane care lucrează în zonele rurale au dreptul să utilizeze și să-și protejeze medicamentele tradiționale și să își păstreze practicile de sănătate, inclusiv accesul și conservarea plantelor, animalelor și mineralelor lor pentru uz medicinal.”

Agroecologia

Agroecologia este un sistem complex care ne ghidează modelul agricol țăranesc, atât la nivel practic cât și ca organizare. Agroecologia a trecut printr-un proces de dezvoltare, ajungând în prezent să fie recunoscută la nivel ONU ca știință, practici agricole și mișcare socio-politică.

Organizația Mondială pentru Agricultură și Alimentație (FAO) a definit, prin negocierea cu guvernele membre ONU, un cadru formal pentru Agroecologie⁶⁷, ce conține 10 elemente componente. Printre acestea se numără diversitatea resurselor naturale, sinergiile sistemelor alimentare, reciclarea mijloacelor de producție, reziliența ecosistemelor și a comunităților, valorile sociale, cultura și tradițiile și guvernarea responsabilă.

În prezent Agroecologia e promovată în UE în diferite procese legislative, atât în politici agricole cât și de mediu. Deși suntem departe de a influența decisiv aceste politici, criza actuală ne motivează să continuăm presiunile asupra factorilor de decizie.

Eco Ruralis definește Agroecologia țăranescă⁸ drept un mod de viață și o viziune complexă, care se bazează pe cunoștințele și înțelepciunea țăranilor, transmise din generație în generație și, totodată, încorporează noi gândiri și valori adaptate realității actuale. Agroecologia țăranescă este modelul ideal pe care noi îl propunem în România și nu numai, reprezentând soluția la agricultura industrială și la consecințele grave provocate de ea, precum și la viitoarele provocări aduse de schimbările climatice.

Cei trei piloni ai agroecologiei țăranesti. Pentru noi, țăranii, agroecologia este:

A. O practică. Ea include modul în care lucrăm cu solul, cu animalele și alte bunuri comune (apă, semințe șamd), dar și modul în care interacționăm între noi, cu alți țărani, cu alți oameni care lucrează în mediul rural și consumatorii produselor noastre. Relațiile noastre se bazează pe respect reciproc și încredere, incluziune, egalitate, non-discriminare și cooperare pentru a prospera împreună. În același timp, practicăm agricultura la scară mică și de familie și încurajăm și contribuim la dezvoltarea economiei locale, circulare și a lanțurilor scurte alimentare, în cadrul cărora micii producători de hrană sunt recompensați corect pentru munca lor. Agroecologia țăranescă nu susține folosirea culturilor de Organisme Modificate Genetic, a brevetelor asupra semințelor, plantelor și animalelor sau folosirea substanțelor toxice. Ea susține biodiversitatea ca armonie și sinergie între sistemul natural, sistemul social și sistemul cultural.

⁶ <https://www.fao.org/agroecology/overview/overview10elements/en/>

⁷ https://gradinamd.files.wordpress.com/2022/11/agroecology_10_elements_booklet_ro_final.pdf

⁸ <https://www.ecoruralis.ro/programe/agroecologie/>

B. O știință și inovare țărănească. Încă de la începuturile agriculturii, țăranii au contribuit la cunoașterea și înțelegerea cultivării hranei în relație cu mediul viu din jurul nostru, oferind în permanență soluții noi și creative la nenumărate provocări. Acest proces continuă și în prezent, creând un fond comun de cunoștințe țărănești tradiționale în diferitele contexte și realități. Așadar, munca noastră de inovare în câmp, bazată pe observație și îmbunătățire constantă a practicilor noastre și agrobiodiversității, are nevoie de recunoaștere și respect. Procesele noastre de învățare și de transmitere a cunoștințelor deseori au loc în spații informale, adică în gospodăriile și satele noastre, de la un țăran la altul și între generații. Prețuim, de asemenea, schimburile cu țărani din alte regiuni sau țări, precum și crearea propriilor spații și școli de învățare în agroecologie.

C. O mișcare socială și politică. Agroecologia țărănească consideră drepturile țăranilor o prioritate. Toți țăranii și micii producători ar trebui să aibă drept de decizie și să fie implicați la toate nivelurile în procesele de luare a deciziilor referitoare la hotărârile și politicile publice care îi privesc și îi afectează. Modelul agroecologic respectă agricultura locală în comunitățile de pretutindeni, întrucât se bazează pe solidaritate și cooperare între toate regiunile și toți țăranii.

Concluzie

În concluzie, țăranii au capacitatea de a lucra concret cu polenizatorii și alte resurse naturale, care să aducă beneficii directe și pe termen lung pentru restabilirea echilibrului ecologic. Implicarea țăranilor în salvarea polenizatorilor de la efectele poluării industriale poate conduce la democratizarea politicilor publice din agricultură, care în prezent reprezintă interesele a mai puțin de 1% din persoanele active în agricultură, care distrug sau limitează oportunitatea pentru ceilalți 99%.

În mod colectiv, avem cea mai mare capacitate de a elibera în mediu oxigenul necesar să facem față crizei climatice. Avem capacitatea de a crea habitate pentru viețuitoarele fără glas și fără reprezentare. Prin modul de organizare al agriculturii țărănești, definită prin diversitate și descentralizare, reprezentăm un sistem durabil și sănătos.

Suntem o parte a soluției.